
LIETUVIŲ VALSTYBINĖ KALBA

Kalbėjimo užduotys (egzaminuotojo ir vertintojo sąsiuvinis)

2008 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

2008 m. birželio 17 d.

PAAIŠKINIMAI

- Ruošimosi patalpoje mokinys išsitraukia bilietą (lapą su kalbėjimo užduotimi) ir 20 min. ruošiasi atsakinėti. Po 10 min. kviečiamas ruoštis kitas mokinys (žr. Pasiekimų patikrinimo vykdymo instrukciją), kuris išsitraukia bilietą iš likusiųjų. Baigęs ruoštis, mokinys palieka savo bilietą ruošimosi patalpoje, pasakęs egzaminuotojui bilieto numerį, gauna tą patį bilietą.
- Mokinys apie perskaitytą tekstą turėtų kalbėti maždaug 5 min. Egzaminuotojas neturi trukdyti mokiniui atsakinėti ir tik tuo atveju, kai mokinys kalba pernelyg ilgai, gali atsakinėjimą nutraukti. Baigęs pasakoti mokinys dar apie 5 min. turi atsakinėti į egzaminuotojo klausimus.
- Mokinio kalbėjimas vertinamas vadovaujantis Lietuvių valstybinės kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo programoje pateikta kalbėjimo vertinimo lentelė. Vertintojas įvertinimą užrašo kalbėjimo vertinimo lape, kurio forma įdėta duomenų perdavimo sistemoje KELTAS.

1 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Mokslukas „muša“ šaškių varžovus

Šiek tiek keista tokį fiziškai pasyvų žaidimą kaip šaškės vadinti sporto šaka. Tačiau sportuoti galima ir aktyviai, ir pasyviai – mankštinant savo smegenis. Šaškės – viena tokių sporto šakų, beje, turinti daugybę gerbėjų visame pasaulyje ir septyniolikmetį čempioną Lietuvoje.

Septyniolikmetis Mantas Janavičius mokosi Vilniaus Simono Daukanto vidurinėje mokykloje. Šaškėmis jis susidomėjo dar ankstyvoje vaikystėje. Aktyviau žaisti šaškėmis Mantas pradėjo nuo vienuolikos metų. Dabar vaikiną jau gali pasigirti tapęs Vilniaus miesto čempionu, Lietuvos šaškių čempionate užėmęs garbingą trečiąją vietą, dalyvavęs dviejuose Europos čempionatuose: Klučborke (Lenkija) bei Taline (Estija). Vienuoliktokas gana lengvai įveikia ne tik savo amžiaus grupės, bet ir vyresnius varžovus.

Tėvai Manto žaisti šaškėmis nevertė – tai nebuvo nei šeimos tradicija, nei paties vaikiną svajonė. Pasak Manto, viskas prasidėjo, kai vienuolikos metų jis pamatė skelbimą, kviečiantį į šaškių turnyrą: „Mokyklos skelbimų lentoje perskaičiau skelbimą apie šaškių varžybas. Nuėjau ir... užėmiau paskutinę vietą“, – juokdamasis prisimena pirmąjį bandymą žaisti šaškėmis Mantas. Tačiau niekam ne paslaptis, jog pirmas blynas dažnai būna prisvilęs. Vaikiną priduria, jog dabar jį treniruoja tarptautinis didmeistris Edvardas Bužinskis.

Mantas teigia nė nenutuokęs, kad jis galėtų tapti geru žaidėju, juo labiau – čempionu: „Iš pradžių atrodė, kad visi kiti žaidžia daug geriau, kad aš visai nemoku žaisti. Tad atkakliai treniravausi ir galų gale pasivijau net tuos, kurie treniruotes lankė gerokai ilgiau“, – džiaugiasi savo ryžto vaisiais vaikiną priduria, kad šaškės yra intelektualus žaidimas, kuriame reikia parodyti savo protinius sugebėjimus. Aišku, reikia būti ir šiek tiek talentingam, tačiau svarbiausia yra darbas. Tiesiog reikia nuolat aktyviai treniruotis. Mantas pastebi: „Kai pradėjau žaisti šaškėmis, maniau, kad treniruotes lanko vien tik mokslukai. Tačiau vėliau įsitikinau, kad nebūtinai yra taip. Yra ir nelabai gerai besimokančių klubo narių. Nėra tokios taisyklės, kad jeigu nelabai gerai mokaisi, tai negali būti geras šaškininkas“.

Vis dėlto Mantas pripažįsta, kad šaškės reikalauja proto galių: „Reikia gerai išmanyti šaškių žaidimo strategiją: mokėti pastebėti ir numatyti įvairias kombinacijas tam, kad numuštum kuo daugiau varžovo šaškių. Be galo svarbu būti atidžiam ir susikaupusiam. Mano sėkmės paslaptis – susikaupimas ir atidumas prie šaškių lentos bei protiniai sugebėjimai, kuriuos paveldėjau iš tėvų bei išsiugdžiau mokykloje.“

Pagal Aną Kušnir

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Sportuoti galima ir aktyviai, ir pasyviai“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Pirmas blynas dažnai būna prisvilęs“.
3. Papasakokite apie savo ar bendraamžių pomėgį sportuoti.

2 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Lietuvoje mokytis lengviau

Georgas Choristas į Lietuvą atvyko prieš ketverius metus. Išlipęs iš lėktuvo Vilniuje, jis nemokėjo nė žodžio lietuviškai, o šiais metais vaikinai nesibaido laikyti brandos egzaminų mūsų šalyje.

Georgas – iš pirmo žvilgsnio niekuo neišsiskiriantis jaunuolis, tačiau nelietuvišką jo kilmę išduoda akcentas ir pietietiškas gyvenimo būdas. Mat vaikinai gyslomis teka tikrų tikriausias graikiškas kraujas.

„Vieną vasarą tėvai man pasakė, jog išvykstame gyventi į Lietuvą. Graikiškai nuskambėjusio šios šalies pavadinimo iš pradžių net nesupratau“, – su šypsena pasakoja pašnekovas. O ir pirmasis graiko įspūdis apie Lietuvą buvo tikrai ne pats geriausias. „Prieš išskrendant į Lietuvą Graikijoje buvo keturiasdešimt laipsnių karščio, o čia lijo. Na, nuotaika iškart buvo sugadinta“, – savo pirmąją pažintį su Lietuva prisimena Georgas.

Jau antrus metus Vilniuje šis graikas gyvena vienas. Tėvai ir brolis, prieš grįždami į Graikiją, paliko Georgui butą, kuriame šis šeimininkauja savarankiškai. „Nuo vienuoliktos klasės gyvenu be tėvų. Jie tikrai manęs per daug nekontroliuoja. Ryšius palaikome tik telefonu. Tai ypač gerai, kai nesutariame dėl ko nors – tada jaučiuosi gana ramus, nes žinau, kad mus skiria du tūkstančiai kilometrų“, – juokauja Georgas. Beje, pasak vaikinai, jis pats verda valgių, tvarko butą, apsiperka, ir tai jam nekelia problemų.

Nors Georgas, atvykęs į Lietuvą, kalbėti lietuviškai nemokėjo, tačiau draugų susirado iškart. „Iš pradžių su visais kalbėjau angliškai. Lietuvių kalbos neblogai pramokau jau po pusės metų“, – nuomonę, jog lietuvių kalbą užsieniečiui išmokyti itin sunku, paneigia Georgas.

„Būna akimirklų, kai Graikiją prisimenu. Tada galvoju, kad truputį ilgiuosi ten likusių draugų šeimos. Tačiau šiaip vienas tikrai nesiskundžiu“, – pasakoja vaikinai ir čia pat vardija savaitgalio planus, kurių tikrai nemažai. „Mėgstu įvairią muziką, įvairų laisvalaikį, todėl veikti tikrai turiu ką“, – atvirauja vaikinai. Georgas įsitraukęs į Lietuvos ir Graikijos kultūrų sąveikos centro „Vilnius – Pirėjas“ veiklą. Jis atstovauja savo šaliai.

Savo tolesnį gyvenimą Lietuvoje vaikinai sieja su mokslu. Mokyti, pasak jo, Lietuvoje daug lengviau nei Graikijoje. „Graikijoje vaikus moko kur kas daugiau, mano manymu, nereikalingų dalykų, o ir egzaminai gerokai sunkesni. Ten, baigiant mokyklą, tektų laikyti visų dalykų egzaminus, o čia tik tuos, kuriuos pasirinksiu. Vaikinai rengiasi stoti į Vilniaus Gedimino technikos universitetą, nes jau seniai domisi elektronika. Jis įsitikinęs, kad sėkmė lydės jį ir toliau.

Pagal Justinę Bezaraitę

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Lietuvių kalbą išmokyti sunku“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Pagal drabužį sutinka, pagal protą palydi“.
3. Papasakokite apie savo ateities planus.

3 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Keturkojai draugai

Visi šunys loja, urzgia, bėgioja, vizgina uodegas. Tačiau visada smagu pasivaržyti, kuris gi iš keturkojų tai daro geriausiai, elegantiškiausiai, žaviausiai. Šį pavasarį tokią progą turėjo visi šunų mylėtojai, atvedę savo augintinį į šunų varžybas. Vilniaus šunų mylėtojų bendrija gegužės pirmąją Lazdynų vidurinės mokyklos stadione organizavo šunų varžybas – „Vilniaus taurė“. Buvo organizuota veislinių ir neveislinių šunų paroda, į kurią savo augintinius atvedė daug jaunųjų šunų augintojų.

Šventės programą sudarė įvairiausios linksmosios rungtys: veislių pristatymas, konkursas „Mes panašūs“ ir kt. Nebuvo nuskriausti ir maži šuniukai – jiems surengtos greičio varžybos. Nepamiršti ir neveisliniai šunys – jie savo jėgas galėjo išbandyti neveislinių šunų grožio konkurse. Šventę vainikavo dresūros varžybų nugalėtojų apdovanojimo ceremonija.

Galima pamanyti, jog „Vienakojų konkursas“ skirtas šunims, netekusiems trijų letenų. Tačiau ši rungtis anaip tol ne tokia. Tiesiog jos metu šuns šeimininkas ir jo augintinis kartu turėjo išstovėti nurodytą laiką iš pradžių ant šešių, vėliau ant vienos kojos. Šios rungties nugalėtojas – cvergpinčeris Rikis ir jo šeimininkas septyniolikmetis Domantas. Čempionas pasakoja, kad laimėti nebuvo sunku. „Mano šuo labai mažas, taigi su juo išstovėti ant vienos kojos vieni juokai“, – pergale didžiavosi Domantas.

Domantas tvirtina, kad neretai šuo tampa geriausiu draugu tiems vaikams, kuriems sunkiau bendrauti su savo bendraamžiais. Tačiau pašnekovas nenorėtų manyti, jog keturkojų augintinių šventės skirtos tik vienišiams vaikams pralinksminėti. „Mano nuomone, šie konkursai yra ir vaikams, ir suaugusiesiems, kurie myli gyvūnus. Jei vaikas yra vienišas, čia jis gali susirasti draugų, kuriems gyvūnai taip pat labai svarbūs. Tokie renginiai skatina vaikų aktyvumą. Jei dalyvaudamas šventėje vaikas patirs daug džiaugsmo, jis galbūt nenorės leisti laiko netinkamoje draugijoje ar vartoti alkoholio, cigarečių, narkotikų“, – renginio nauda neabejoja vaikas.

Šunų dresavimas panašus į etiketo taisyklių laikymąsi. Gerai pasistengus kiekvieną nesuvaldomą šunį galima paversti paklusniu ir tvarkingu. „Jei turi gyvūną, privalai jį auklėti taip, kad šis nekeltų problemų nei tau pačiam, nei aplinkiniams. Šunį turi išmokyti valdyti. Svarbiausia dresuotojui tapti geru šuns draugu. Kitaip dresavimas netaps malonus nei šuniui, nei pačiam šeimininkui“, – tinkamai bendrauti su savo augintiniais skatina Domantas.

Pagal Aną Kušnir

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Gyvūnus myli tik vieniši žmonės“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Šunį privalai auklėti taip, kad šis nekeltų problemų nei tau pačiam, nei aplinkiniams“.
3. Papasakokite apie savo ar bendraamžių auginamą gyvūną.

4 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Nenustygtanti vienoje vietoje

Realybės šou „Dangus 2“ trečiosios vietos laimėtoja Skirmantė Šukytė yra labai guvi mergina, negalinti nustygti vienoje vietoje. Skirmantė vadovaujasi posakiu: „Gyvename vieną kartą, tad iš gyvenimo reikia pasiimti kuo daugiau“. Kad ši mergina iš gyvenimo ima, kiek tik gali, abejoti netenka, mat pradėjusi dainuoti tik sau, dabar mergina koncertuoja sausakimšose koncertų salėse.

– **Kokia buvai vaikystėje?**

– Buvau vėjavaikė. Pašėlusi. Išdykusi. Kaip ir dabar, buvau labai emocinga. Niekada negalėdavau nusėdėti vienoje vietoje. Visą laiką juokdavausi, visus linksmindavau.

– **Kaip linksmindavai kitus? Dainuodavai?**

– Taip. Nuo pat vaikystės. Kai kas nors ateidavo į svečius, močiutė prašydavo manęs padainuoti. Beje, svečiams mano dainavimas labai patikdavo. Tėvai pasakojo, kad vaikystėje labai daug dainuodavau, dažniausiai vonioje. Kadangi mėgau dainuoti, tėvai mane užrašė į darželinukų muzikos mokyklėlę, nors darželio nelankiau. Vėliau pradėjau lankyti muzikos mokyklą.

– **Kaip sekėsi mokykloje?**

– Mokslai sekėsi gerai iki devintos klasės. O devintoje klasėje tapau „reperė“ ir pradėjau praleidinėti pamokas. Dėl to mokslai pradėjo sektis prasčiau, bet gerai sutardavau su mokytojais, mokėjau pavergti jų širdis, tad kažkaip viskas susitvarkydavo.

– **Kaip pateisindavai praleistas pamokas?**

– Su tėvų rašteliais arba gydytojų pažymomis (juokiasi).

– **O tėvai taip imdavo ir pateisindavo? Nebardavo?**

– Bardavo. Man tėvai visada stengdavosi išaiškinti, ką padariau blogai, ir palikdavo vieną viskam apmąstyti. Aš tada sėdėdavau ir grauždavausi, kaip blogai pasielgiau. Gerai, kad tėvai mane taip auklėjo, nes reikimas ar fizinės bausmės gerų rezultatų neduoda.

– **Kodėl dalyvavai realybės šou?**

– O, tai įdomi istorija. Anketą užpildė mano brolis, o aš sutikau išbandyti savo jėgas, įsitikinti, ar mano dainavimas ko nors vertas. Manau, kad esu įvertinta tikrai gerai ir labai džiaugiuosi savo trečiaja vieta. Tačiau didžiausias laimėjimas yra tai, ką sugebėjau „pasiimti“ iš dalyvavimo šou.

– **Ko tave išmokė „Dangus“?**

– Kai grįžau namo, tėtis pasakė, kad per tuos tris mėnesius „paaugau“ trejais metais. Ir iš tiesų, „Dangus“ pakeitė mano požiūrį į viską – į muziką, į draugus, į gyvenimą. Dabar manau, kad reikia triskart daugiau dirbti norint pasiekti savo tikslus. Ateityje planuoju tik daug dirbti ir dainuoti, dainuoti, dainuoti.

– **Ačiū už pokalbį.**

Pagal Ričardą Jaruševičių

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Norint pasiekti tikslą reikia daug ir atkakliai dirbti“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Nenustygti vienoje vietoje“.
3. Papasakokite apie savo ar bendraamžių pomėgį.

5 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Savarankiškas gyvenimas

Abituriento Andriaus tėvai dirba užsienyje, tad vaikiną bute Vilniuje gyvena vienas. Pats rūpinasi buto priežiūra, mokslais, darbu. Tačiau Andrius neturi abejonių dėl savo gebėjimo gyventi savarankiškai.

Moksleivis visiškai neprieštaravo tėvų sprendimui palikti jį vieną sostinės bute. „Labai norėjau, kad mama išvažiuotų, nes buvau įsitikinęs, kad tai tikrai man padės įgyti savarankiškumo. Juk gyvenimas be tėvų kas kita, nei gyvenimas jų prižiūrimam“, – tikina Andrius. Paklaustas, ar norėtų grįžti į tuos laikus, kai gyveno su tėvais, jaunuolis nedvejodamas sako, kad ne, nes tik dabar, gyvendamas atskirai, pajuto tikrą gyvenimo skonį.

Savarankiškai gyvenantis vaikiną tėvus mato labai retai. „Su tėčiu matausi maždaug kartą per mėnesį, o su mama ryšius palaikau tik telefonu“, – sako Andrius. Tačiau tėvų dėmesio stoka jaunuolis nesiskundžia: „Tėvai yra tėvai, jie privalo kontroliuoti. Tačiau aš stengiuosi nesudaryti jiems progos jaudintis. Kad ir kaip būna sunku, visada sakau, kad man viskas gerai, netgi labai gerai.“

Nors dvyliktokui ne už kalnų egzaminai, tačiau jis nėra iš tų moksleivių, kurie visą laiką skiria tik mokymuisi. Andrius mokosi ir dirba, kad nebūtų našta tėvams. „Pradėjau dirbti, nes nenorėjau gyventi iš tėvų kišenės“, – teigia vaikiną, dirbantis kavinėje padavėju. „Darbas labai trukdo gerai mokytis, tačiau iš paskutiniųjų stengiuosi viską suderinti ir, manau, kad man tai pavyks“, – nepraranda optimizmo Andrius.

Lietuvoje neigiamai vertinami tėvai, paliekantys savo vaikus ir išvykstantys gerovės ieškoti užsienyje. Tokį žmonių nusistatymą pajuto ir Andrius: „Vyresnio amžiaus žmonės gana dažnai apkalba mano tėvus, nusprendusius palikti mane vieną.“ Tačiau jaunuolis turi ir kuo pasididžiuoti, nes, pasak pašnekovo, nemažai draugų jam truputį pavydi. „Manau, kad daugelis norėtų turėti savo būstą, kuriame esi pats sau šeimininkas“, – sako Andrius, jau spėjęs pamėgti savarankišką gyvenimą.

Nors, pasak jo, su mama jį sieja labai glaudūs ryšiai, jis tikrai nesiruošia gyventi užsienyje jos globojamas. „Savarankiškas gyvenimas man labai patinka. Noriu išmokyti visko pats, o ne būti mokomas. Manau, kad praktika yra pranašesnė už teoriją“, – savo nuomonę dėsto jaunuolis.

Pagal Justina Bezaraite

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Tėvai privalo rūpintis vaikais iki 25 metų“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Pajusti gyvenimo skonį“.
3. Papasakokite apie jums žinomą šeimą, kurios ne visi nariai gyvena kartu.

6 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Filmo sėkmė priklauso nuo žiūrovo

Debiutinis lietuvių režisierės Alantės Kavaitės filmas „Laiko garsai“ festivalyje „Kino pavasaris“ pavadintas filmu siurprizu.

Jau penkiolika metų Prancūzijoje gyvenanti menininkė, pristačiusi filmą savo gimtinėje, maloniai nustebino kino kritikus ir žiūrovus. Festivalio kino klube susitikusi su žiūrovais ir kino kritikais bei žurnalistais filmo autorė teigė, kad „Laiko garsų“ žanras priklauso nuo žiūrovo: vieni filmą su malonumu žiūrės kaip pasaką ar meilės istoriją, kiti – kaip patrauklų veiksmo filmą.

Pasak režisierės, didelę įtaką filmo pastatymui turėjo tai, jog ji pati parašė scenarijų. Ir filmo platintojus, ir rėmėjus sužavėjo filmas, kuriame garsai turi tiek pat reikšmės, kiek ir vaizdai – režisierė net nereikėjo didelių pastangų norint įtikinti prodiuserį, kad istorija bus įdomi ir verta kino ekrano.

„Laiko garsai“ pasakoja apie merginą, garso režisierę, grįžtančią į gimtąjį miestelį nuplėšti paslapties skraistės nuo motinos žūties. Atvykusi į nelaimės vietą mergina ima girdėti įvairiausius garsus, kurie padeda atskleisti žiaurią paslaptį.

Režisierėi nepaprastai sekėsi ir pagrindinio vaidmens atlikėjos paieškos. „Net nesvarsčiau apie jokią kitą aktorę – Emilija Dekven buvo mano mūza: rašiau scenarijų, žiūrėdama į jos nuotrauką virš kompiuterio. Manau, jei ji nebūtų sutikusi vaidinti, nebūtų ir filmo“, – sako režisierė.

Išsiuntusi aktorės agentui filmo scenarijaus juodrašį, A. Kavaitė nusiteikė laukti atsakymo, kaip ir priklauso – apie tris mėnesius. E. Dekven Lietuvos kino žiūrovams yra pažįstama iš kino juostos „Roseta“, Prancūzijoje ši aktorė yra gerai žinoma ir gerbiama. „Įvyko neįtikėtinas dalykas – jau po savaitės man paskambino pati aktorė ir paklausė, kada statysime filmą. Ji dar pridūrė, kad skaitydama scenarijų niekada nėra girdėjusi tiek garsų“, – su šypsena ir ašaromis prisiminė režisierė.

„Laiko garsai“ sulaukė didžiulio susidomėjimo ne tik Lietuvoje, bet ir kituose festivaliuose. Filmą išvydę didžiulių Amerikos kino kompanijų prodiuseriai užsimojo sukurti „Laiko garsų“ versiją anglų kalba.

A. Kavaitė jau svajoja apie kitus filmus ir džiaugiasi pagaliau atradusi save: „Lietuvoje blaškiausi tarp vaizduojamosios dailės ir muzikos – abiejuose menuose man kažko trūko, o kinas viską sujungė. Dabar žinau, kad toliau eisiu kino keliu ir statysiu labai daug filmų“. Po šių režisierės žodžių nuskambėjo skardūs publikos plojimai.

Iš spaudos

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Kinas yra populiariausias menas“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Svarbiausia – atrasti save“.
3. Papasakokite apie savo mėgstamą knygą ar kino filmą.

7 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Ekspedicijos skatina domėtis istorija

Šalies jaunimas ir šiemet galės išbandyti savo jėgas ekspedicijose „Misija Sibiras“ bei „Neris ir jos krantai. K. Tiškevičiaus keliais po 150 metų“.

Ekspedicija „Misija Sibiras“ į lietuvių tremties ir įkalinimo vietas rengiama rugpjūčio mėnesį. Misijos rengėja Lietuvos jaunimo organizacijų taryba atkreipia dėmesį į tai, jog laukia išsvermingų savanorių. Mat jiems net 20 dienų teks gyventi laukinės gamtos sąlygomis. Į kelionę išvyks jaunimo grupė, kuri prieš tai turės įveikti bandomąjį žygį. Išbandymai vyks Dzūkijos ir Aukštaitijos miškuose. Būsimieji keliauninkai turės nužygiuoti mažiausiai 50 kilometrų. Jei ir po šio išbandymo jie nesiskųs batų nutrintomis kojomis, ekspedicija – jų rankose.

Į Sibirą traukiančių žygeivių tikslas – pasiekti Krasnojarsko kraštą ir ten esančias lietuvių kapines. Žygeiviai sutvarkys tremtinių kapus, susipažins su tremties istorija. Pasiryžusieji žygiuoti tremties keliais susitiks su Sibiro lietuvių bendruomenėmis.

Pagrindinis dalyvių įsipareigojimas – savo išpūdžius fiksuoti nuotraukose bei dienoraščiuose. Kaip teigė projekto „Misija Sibiras“ koordinatorius Šarūnas Frolenko, ekspedicijoje dalyvaujantis jaunimas ne tik parodo savo patriotiškumą ir pilietiškumą, bet ir savo pavyzdžiu skatina bendraamžius domėtis šalies praeitimi.

Praėjusią vasarą surengtos trys ekspedicijos į Irkutską, Komijos ir Tomsko sritis. Iš surinktos medžiagos buvo parengta paroda, apkeliavusi didžiąją dalį Lietuvos kultūros centrų, universitetų, bibliotekų, mokyklų. Išleista ir jaunimo išpūdžius įamžinusi kompaktinė plokštelė.

Keliautojai dar gali suspėti užsiregistruoti į kitą neįprastą kelionę – beveik mėnesį trukusiančią ekspediciją „Neris ir jos krantai. K. Tiškevičiaus keliais po 150 metų“. Kelionė pėsčiomis ir laivais prasidės birželio 5 dieną Baltarusijoje, o baigsis liepos 2 dieną Kaune, Nemuno ir Neries santakoje. Ekspedicijos dalyviai ketina įveikti daugiau nei 400 kilometrų. Ekspedicijos dalyvių laukia etnografinės vakaronės, ekskursijos po muziejus, dvarus ir parkus Neries apylinkėse.

Šiemet sukanka 150 metų nuo grafo Konstantino Tiškevičiaus ekspedicijos Neries upe. Jos metu K. Tiškevičius pirmasis aplankė, išmatavo ir aprašė Neries aukštupį. Pirmą kartą kompleksiskai buvo iširta visa Neries upė, o ekspedicijos rezultatai paskelbti knygoje „Neris ir jos krantai“. Taigi kelionės dalyviai žada pakartoti grafo K. Tiškevičiaus ekspediciją. Tik šįkart bus naudojamos šiuolaikinės technologijos. Ekspedicijos rezultatai bus pristatyti lapkričio mėnesį vykstančioje konferencijoje Vilniuje.

Iš spaudos

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Dalyvauti istorinėse ekspedicijose yra patriotiška“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Keliauti – tai gyventi daug gyvenimų“.
3. Papasakokite jums įsimintiną savo šeimos ar giminių istoriją.

8 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Dvylika metų svečioje šalyje

Daugeliui žmonių Sirija asocijuojasi su Jungtiniais Arabų Emyratais bei dykumomis. Tačiau viena mergina, ten gyvenusi dvylika metų ir laikanti šią šalį savo tėvyne, pasakoja apie visai kitokį Sirijos vaizdą.

Septyniolikmetė Kristina, dabar besimokanti vienuoliktose Vilniaus Jono Basanavičiaus vidurinės mokyklos klasėje, gimė Sankt Peterburge, kur susipažino ir susituokė jos tėvai. Kai Kristinai sukako vieneri metai, šeima persikėlė dirbti ir gyventi į Sirijos sostinę Damaską. Ten mergina užaugo, ten susiformavo jos pasaulėžiūra, ten liko visi jos draugai ir mylima šeima.

Atvykusi į Lietuvą Kristina visiškai nemokėjo lietuvių kalbos, taigi iš pradžių lankė prancūzų mokyklėlę, kol savarankiškai pramoko kalbėti lietuviškai. „Tačiau pradėjus mokytis lietuvių mokykloje vis dar buvo sunku suprasti, ką man sako bendraamžiai ir mokytojai. Kadangi ir pati mažai kalbėjau, tai klasės draugams atrodžiau pasipūtusi. Buvo nelengva, bet aš įveikiau kalbos barjerą. Man daug padėjo bendraklasiai, kurie suprato, kad man sunku“, – prisimena dabar jau turinti daug naujų draugų ir, kas atrodo stebėtina net jai pačiai, visiškai be akcento lietuviškai kalbanti mergina.

Kristina noriai pasakoja apie Sirijos žmones, jų gyvenimo būdą: „Tai labai emocingi žmonės. Jie, kaip ir dauguma pietiečių, labai spontaniški. Jie gali labai stipriai mylėti, bet taip pat stipriai gali ir nekęsti. Lietuviai yra lėtesni, ilgiau svarstantys žmonės“, – tautų skirtumus vardija mergina. Kristina prisipažįsta esanti labiau pietietiško charakterio, veikli ir ilgai nenustygstanti vienoje vietoje.

Kristina pasakoja, kad Sirijoje paaugliai visą dėmesį turi skirti mokslui. „Kiekvienas pažymys ten gali lemti, kur įstosi mokytis. Taip pat ten yra labai mažai sričių, kur jaunas žmogus gali realizuoti savo pomėgius. O Lietuvoje yra labai daug sričių, kur galima daug nuveikti. Čia gali įgyvendinti beveik kiekvieną savo norą“, – džiaugiasi mergina, dabar laisvalaikiu dirbanti „Skalvijos“ kino teatre ir pagelbėjanti Raudonojo Kryžiaus misionieriams.

Kristina sako labai pasiilgstanti savo tėvų, Sirijoje likusių draugų ir Damasko senamiesčio, kur žmonės mielai bendrauja lauko kavinėse. Sirijos jaunimas, pasak pašnekovės, linksmas ir nesuvaržytas, mėgstantis juoktis, bendrauti, linksmintis.

Kristina kalba net šešiomis kalbomis: arabų, lietuvių, lenkų, rusų, anglų ir prancūzų. Baigusi vidurinę mokyklą ji ketina studijuoti teisės mokslus Prancūzijoje, kur lyg juokais, lyg rimtai susitarė susitikti su savo draugu iš Damasko.

Pagal Aną Kušnir

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Lietuvoje yra daug sričių, kur galima daug nuveikti“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Gimtineje ir tvoros žydi“.
3. Papasakokite apie savo mėgstamą veiklą.

9 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Pusė metų erelio lizde

2007 metų Petro Abukevičiaus premijos laureatu tapo Mindaugas Survila. Šią premiją prieš devynerius metus įsteigė Aplinkos ir Kultūros ministerijos bei Lietuvos televizija. Pirmasis P. Abukevičiaus premija buvo apdovanotas ir tris kartus ją pelnė (1999, 2000, 2006 metais) žinomas dokumentinių filmų apie gamtą autorius Vytautas Jankevičius. 2001 metais laureatais tapo V. Vitkauskas ir K. Verbickas. 2002 metais premija buvo įteikta Gintautui Aleknai, o 2003 metais ją pasidalijo Birutė Bražinskaitė ir operatorius Kastytis Mačiūnas.

Ir štai 2007 metais tradicinę Petro Abukevičiaus premiją už geriausią metų filmą apie gamtą laimėjo Mindaugo Survilos filmas „Susitikimas su žuvininkais“. Žinoma, su ereliais žuvininkais, kurie lizdui vietą buvo pasirinkę Labanoro regioniniame parke, aukštoje pušyje ant ežero kranto. Netoli augusioje kitoje pušyje, beveik 30 metrų aukštyje, teko įsitaisyti ir Mindaugui Survilai, pasiryžusiam su filmavimo kamera stebėti kiekvieną erelių žingsnį. Kol iš pietų kraštų ereliai dar nebuvo atskridę, tose aukštybėse reikėjo suspėti išsirengti namelių palapinę ir paskui nieku gyvu neišsидуoti ereliams, jog žmogus su filmavimo kamera rankose stebi juos. Nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro, vėjams pučiant, lietui lyjant ar saulei spiginant. Toje aukštybėje ankštoje palapinėje kartais tekdavo išverti parą ar net daugiau, o nusileisti žemėn ar vėl įkopti į medį – tik tamsoje ar visiškoje prietemoje, kai ereliai sumigdavo. Taigi M. Survilai teko mokytis ir alpinizmo.

Taip nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens M. Survila išstupėjo pušies viršūnėje, stebėdamas erelių žuvininkų gyvenimą. Sakysite, už jokių pinigų to nedarytumėte? O jeigu tai – ilgai brandinta svajonė?

Mindaugas Survila šiais metais baigė Vilniaus universiteto Gamtos fakultetą, įgijo ekologo profesiją. Jis prisimena, jog būdamas penktoje klasėje tarė sau: užaugęs fotografuosiu ir filmuosiu gamtą. Štai ir išsipildė jo vaikiška svajonė. Pirmą didelį darbą lydėjo sėkmė.

Konkursui buvo pateikta nemažai ir kitų vertingų filmų apie gamtą. Tai gražūs, jaudinantys, meniški kūriniai. Stebėtina tai, kad filmų kūrėjai sugebėjo įsijausti į gamtą, ją suprasti. Tai yra didžiulė filmų kūrėjų sielos dovana. Tai pasakytina ir apie geriausią filmą – M. Survilos „Susitikimai su žuvininkais“.

Mindaugo Survilos ateities planuose – panaši saktmė apie jūrinius erelius. Žodžiu, penktoko svajonė pildosi.

Jaunasis gamtininkas pradėjo dirbti televizijos darbo grupėje, kuriančioje laidas apie gamtą.

Pagal Zenoną Butkevičių

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Fotografuodami gamtą jos neišsaugosime“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Suprasti gamtą – sielos dovana“.
3. Papasakokite apie savo vaikystės svajonę.

10 bilietas

Užduotis. Perskaitykite tekstą ir apžvelkite jį pagal planą (apie 5 min.). Atsakykite į egzaminuotojo klausimus.

Planas

1. Pasakykite teksto temą.
2. Papasakokite, kas rašoma tekste.
3. Pasakykite savo nuomonę apie tekste rašomus dalykus ir ją pagrįskite.

Vasarą – stovyklos ir žygiai

Vasarą jaunimo organizacijos vilioja moksleivius žygiais, stovyklomis, ekspedicijomis, kelionėmis. Tad vieni rengiasi į kupinus nuotykių žygius, kiti tyrinėja gamtą: augalus, gyvūnus, vandenį, tretį šveičia puodus skautų stovyklose.

Laužais kvepiančios vasaros, dainų, gitarų ir draugų juoko skambesys bei išvermės išbandymas žygio metu, kai nežinai, ar rasi, kur praleisti naktį, dar ilgai primena žaviausias stovyklų akimirkas. Ir nejučia imi ilgėtis naujų nuotykių, susitikimų. Juk tik stovyklose patiri laisvę ir atsakomybę ne vien už save, bet ir už šalia esančius draugus.

Vasarą savo stovyklose renkasi skautai. Čia jie ne tik linksmai leidžia laisvalaikį žaisdami, pokštaudami, bet ir išmoksta būti savarankiški – vaikai patys verda valgi, plauna indus, statosi palapines. Stovyklaudami skautai sužino daug naudingų dalykų, pavyzdžiui, kaip Morzės abėcėle perduoti signalus nuo kalvos iki kalvos, kaip suteikti pirmąją medicinos pagalbą, kaip užkurti ugnį laukinės gamtos sąlygomis ir kita.

Tačiau tarp visų linksmybių, kurias patiria stovyklautojai, yra keletas ir nelabai įdomių bei malonių pareigų, kurias būtina atlikti. Viena iš nemaloniausių užduočių – iššveisti 6–10 litrų talpos puodą. Malonumas jį iššveisti tikrai menkas, nes nėra karšto vandens.

Dainos vakarais prie laužo – taip pat nepakeičiama skautiškų stovyklų dalis. Jaunuoliai atsiveža savo mėgstamus muzikos instrumentus, gitaras. Vyresnieji dainuoja ilgiau, jaunesnieji – trumpiau, nes kitą rytą vėl visiems reikia laiku atsikelti ir būti budriems.

Vaikų stovyklų organizatoriai įsitikinę, kad stovyklaujant didžiausias dėmesys turi būti skiriamas praktinei veiklai, pavyzdžiui, kaip lauke pasigaminti maisto, kaip jį išlaikyti nesugedusį, kaip gamtoje atskirti valgomus ir nevalgomus augalus, kaip pasidaryti geriamo vandens ir daugelį kitų žmogui reikalingų dalykų.

Kartais skautai išsirengia į žygį tik su kuprine ant pečių. Vaikai mokosi susirasti tinkamą gyvenamąją vietą, iš to, ką randa miške, užkurti laužą ir pasistatyti palapinę, kuri tinkamai apsaugotą nuo vėjo ir lietaus ir tiktų nakčiai praleisti, išsimiegoti. Taigi rimtų išbandymų ir gero poilsio skautų stovyklose tikrai netrūksta.

Iš spaudos

Klausimai mokiniui

1. Patvirtinkite arba paneikite teiginį: „Vasarą mokiniai turi atostogauti su tėvais“. Savo nuomonę pagrįskite.
2. Paaiškinkite, kaip suprantate mintį: „Būti laisvam – tai būti atsakingam“.
3. Papasakokite apie savo įdomiausią vasarą.